Схема за оценяване на теста, 9. клас
БЪЛГАРСКИ ЕЗИК, ЛИТЕРАТУРА И ИКТБН
РЕГИОНАЛНА ОЛИМПИАДА – 2023 г.

№	Тестови задачи	Отговори	Оценяване
1.	**Съгласни ли сте със следните твърдения? Загради Да или Не срещу всяко от тях:**	**А) НЕ** **Б) НЕ** **В) Не** **Г) ДА** **Д) ДА**	**L/0/1/2/3/4/5** **по 1 точка** за всеки правилен отговор.
2.	**Тълкувайте с по 1 изречение или израз смисъла на следните фрагменти от текста:**	**1) Раковски не снемаше очи от него** – Раковски го гледа съсредоточено/ внимателно/ непрекъснато. **2) Мина му през ум –** Досети се за нещо. **3) Гласът му тръпне от вълнение** – Човекът говори развълнувано. ***(варианти)***	**L/0/1/2/3** **по 1 точка** за адекватно тълкуване на изразите. **L/0/1/2/3** **по 1 точка** за добре формулирано тълкуване. **L/0/1/2/3** **по 1 точка** за всяко изречение или словоред без грешки.
3.	**Коментирайте с 1-2 изречения следния израз от текста:** – И в битките, и тук – си заслужи това име!	Прозвището (името) е заслужено от смелостта и силата на героя, проявени както по време на битка, така и по време на упражнения /на военна подготовка. ***(варианти)***	**L/0/1** **1 точка** за адекватен коментар. **L/0/1** **1 точка** за добре формулирани изречения. **L/0/1** **1 точка**, ако няма правописни и пунктуационни грешки.
4.	**Към кой тип се отнася текстът? Подчертайте верния отговор:**	**Г**. Повествование и описание	**L/0/1** **1 точка** за верен отговор.

5.	**Озаглавете текста.**	Новото име на Дякона Лъвския скок на Васил Васил Левски (***варианти***)	**L/0/1/2** **2 точки**, ако заглавието отразява темата на текста. **1 точка**, ако текстът е озаглавен по името на героя.
6.	**Кои от тропите са употребени в текста? Запишете по един пример в съответните редове.**	**Сравнение**: като да беше стрела; леко като пружина; **Метафора**: не снемаше очи; гласът му тръпнеше; левски скок; **Епитети**: оживеният глас; силни, стройни рамене, стремителното движение. ***(варианти)***	**L/0/1/2/3** **по 1 точка** за всеки правилно даден пример.
7.	**Характеризирайте Левски с 3-4 изречения, като назовете и аргументирате 3** **негови черти,** **проявени в текста.**	Пъргав, силен, ловък, уверен, решителен ***(вариантчи)***	**L/0/1/2/3/4** **4 точки** - за пълната и точна характеристика, назовават се и се аргументират не по-малко от 3 черти. **3 точки** - назовават се не по-малко от 3 черти, но не се аргументират; **2 точки** - ако не е анализ, а само преразказ по текста, тоест не се формулират характерните черти. **L/0/1** **1 точка** - за добре изграден текст. **L/0/1** **1 точка**, ако правописните грешки не са повече от 3. **L/0/1** **1 точка**, ако

			пунктуационните грешки не са повече от 2.
8.	**А) Подберете и запишете към посочените думи по един антоним от текста:** **Б) Подберете и запишете към всяка дума по един синоним от текста:**	**А)** облечен – **гол**; плитък –**дълбок;** мнозина – **малцина;** ниско – **високо;** тъжно – **смешно.** **Б)** тренира – **упражнява се;** открива – **намира;** учуден – **смаян;** не смяташе – не м**ислеше;** съхрани – **запази.**	**L/0/1/2/3/4/5** **по 1 точка** за всеки правилно подбран антоним. **L/0/1/2/3/4/5** **по 1 точка** за всеки правилно подбран синоним.
9.	**Съставете и запишете 3 изречения, като употребите думата „<u>висок</u>“ в различни значения /можете да променяте формата на думата – род и число/.**	**1.** Висок човек. Високо дърво. Висока сграда. Висока планина. **2.** Висок смях. Високи цени. Високо кръвно налягане. Високо напрежение. **3.** Прен. Висок гост. Висока награда. Висок пост. Висока държавна длъжност. Висок успех. Високо качество. Високо мнение за себе си.. Висок морал. Високо в небето. Говоря високо. На високо равнище. (***варианти***)	**L/0/1/2/3** **по 1 точка** за всяко едно вярно значение. **L/0/1** **1 точка** за добре построени изречения (при условие, че са дадени 3 значения на думата). **L/0/1/2/3** **по 1 точка** за всяко изречение без правописни и пунктуационни грешки.
10.	**Срещу съответната буква запишете правилните форми на думите, поставени в скоби.**	**А) Членна форма** Пожарникарят, огънят, човека; **Б) Местоимения** на кого, някого, На мене.	**L/0/1/2/3** **по 1 точка** за всяка една вярна форма. **L/0/1/2/3** **по 1 точка** за всяка една вярна форма.

11.	**Препишете изреченията, като поправите допуснатите правописни и пунктуационни грешки:**	**В н**ародната обредна и лечебна практика в**о**дата заема много голямо място. Без вода на трапезата на Бъдни **в**еч**е**р**,** **Гергьовден** и **Спасовден** не се кади. Особе**н**а магическа сила притежава мълчаната в**о**да, загребана наведнъж_ и донесена от момиче **с** живи родители.	**L/0/1/2/3/4/5/6/7/8/9/10/11** **по 1 точка** за правилно поправена грешка.
12.	**Прочетете изречението и запишете верните твърдения от дадените в скобите:**	*Мускулите на краката му го изхвърлиха високо, той издаде главата си напред, както толкова пъти се бе упражнявал, запази стремителното си движение и леко като пружина стъпи на отсрещната страна.* **Сложно смесено; пет изречения**	**L/0/1** **1 точка** за всеки верен отговор. **L0/1** **1 точка** за всеки верен отговор.
13.	**Определете кои от изредените долу времена се срещат в текста, като запишете по един пример в съответните редове.**	**Сегашно време –** скача, свършваме, вика, е; **Минало свършено време** – рече, се обърна, погледна, приклекна, се затича, забеляза, отскочи, видя, се издигна, прелетя, кацна, викна, изпратиха, наобиколиха, чу, отстрани, засили се, скочи, изхвърлиха, издаде, запази, стъпи, заслужи; **Минало несвършено време –** имаше, снемаше, беше, се намираше, стискаха, се трогваха, изживяваха, мислеше, позволяваше, бързаше;	**L/0/1/2/3/4/5** **по 1 точка** за всеки правилен пример.

		Бъдеще време - няма да успее; **Минало неопределено време** – няма	
14.	**Трансформирайте изречението в сегашно време изявително наклонение:**	Въпреки бедността, в което **<u>изпада</u>** ***<u>неговото</u>*** семейството, Васил Кунчев **<u>иска да продължи</u>** образованието си. **<u>Приема</u>** да стане послушник на вуйчо си. (***<u>прие</u>*** е грешка)	**L/0/1/2/3** **по 1 точка** за всеки вярно преобразуван глагол.
15.	**Запишете следното изречение, като преобразувате пряката реч в косвена:**	Левски строго изгълча (се скара) (на) момчето да държи хубаво бръснача, за да не го пореже.	**L/0/1/2/3** **1 точка** за всеки правилно преобразуван глагол. **L/0/1** **1 точка** за правилно преобразувано местоимение. **L/0/1** **1 точка** за вярна пунктуация.
16.	**Запишете от кои произведения са следните цитати, думи, откъси:**	**А**) „Една българка“ (*Иван Вазов*); **Б**) „Българи юнаци“ (*Добри Чинтулов*); **В**) „Хаджи Димитър“ (*Христо Ботев*)	**L/0/1/2/3** **по 1 точка** за всеки верен отговор.
17.	**Посочете жанровете на следните произведения**	„Изворът на Белоногата“ – **поема;** „Ангелинка“ - **разказ** ; „Занаят – златни ръце“ – **българска народна приказка;** „Опълченците на Шипка“ –	**L/0/1/2/3/4/5/6** **по 1 точка** за всеки верен отговор.

		ода; „Юноша“ – **стихотворение;** „Под игото“ – **роман.**	
18.	**Свържете правилно авторите с техните творби:**	Христо Ботев – „**Моята молитва**“; Елин Пелин – „**На оня свят**“; Алеко Константинов – „**До Чикаго и назад**“; Иван Вазов – „**Немили - недраги**“; Йордан Йовков – „**Другоселец**“; Пейо Яворов – „**Май**“; Мишо Хаджийски – „**Бежанци**“.	**L/0/1/2/3/45/6/7** **по 1 точка** за всеки верен отговор.
19.	**Попълнете празните места в изречението:**	**Коледа** е зимен обред, по време на който **младежи/ергени/ момчета** обикалят селото и **пеят** обредни песни . Те **влизат** във всеки двор, **пожелават** здраве, плодородие и щастие. Всяка стопанка им подарява **кравай**. Младежите се наричат **коледари**.	**L/0/1/2/3/4/5/6/7** **по 1 точка** за верен отговор.

20.	**В кратък текст от 6-7 изречения тълкувайте аргументирано (3 аргумента) мисълта на Апостола на българската свобода** „**Ако спечеля, печеля за цял народ - ако загубя, губя само себе си**"	**L/0/1/2** **2 точки,** ако личната оценка структурира целия текст (формулира се като теза или пък като логичен извод). **1 точка,** ако е проявена лична оценка или отношение, но е само като декларация. **L/0/1/2/3** **по 1 точка** за всеки един аргумент. **L/0/1** **1 точка** за умението да аргументира. **L/0/1** **1 точка** за добре свързан текст. **L/0/1** **1 точка** за логично изграден текст разсъждение. **L/0/1** **1 точка**, ако правописните грешки не са повече от 3. **L/0/1** **1 точка**, ако пунктуационните грешки не са повече от 2.